

2. Комарницький О. Л. Судебний штраф как межотраслевая санкционно-правовая категория // Философия права. – 2018. – № 4 (87) – С. 74–79.
3. Круковес В. В. Проблемні питання стягнення штрафу за зловживання процесуальними правами в цивільному судочинстві України // Вісник Південного регіонального центру Національної академії правових наук України. – № 19 (2019). – С. 84–90.
4. Петренко В. С. Судовий штраф як міра відповідальності // Цивільне судочинство у світлі судової реформи в Україні: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. ім. Ю. С. Червоного. – Одеса : Фенікс, 2015. – С. 27–30.

Ключові слова: судовий штраф, відповідальність, цивільний процес, суд, процесуальні обов'язки.

Key words: court fine, liability, civil proceedings, court, procedural duties.

КОРНІЛОВА ЛЮДМИЛА ІВАНІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри цивільного процесу, адвокат,
експерт Громадського центру правосуддя Одеської області –
Грантового проекту ГО «Асоціація слідчих суддів України»*

ОСОБЛИВОСТІ РЕГУЛЮВАННЯ ІПОТЕЧНИХ ПРАВОВІДНОСИН В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

У зв'язку зі збройною агресією Російської Федерації проти України та з метою забезпечення оборони держави Указом Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні» на території України було введено воєнний стан строком на 30 діб.

Відповідно до Указу Президента України № 2119-IX «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні», його було продовжено з 05 години 30 хвилин 26 березня 2022 року ще на 30 діб.

Надалі, у зв'язку з триваючою широкомасштабною збройною агресією Російської Федерації проти України, Верховною Радою України прийнятий Закон України «Про затвердження Указу Президента України «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні від 17.05.2022 № 341/2022» (№ 7389 від 18.05.2022), яким продовжений строк дії воєнного стану в Україні з 05 години 30 хвилин 25 травня 2022 року строком на 90 діб (тобто до 23 серпня 2022 року).

Військова агресія Російської Федерації проти України вплинула майже на всі сфери життєдіяльності людини в Україні, в тому числі на можливість виконання цивільно-правових зобов'язань.

Так, частина населення на цей моменти мала невикладені кредити та іпотеку. У багатьох невикладена іпотека лишається тягарем, попри те що житло, яке було в заставі, може бути пошкоджене або зруйноване.

З огляду на ці обставини і воєнний час держава подбала про громадян, що мають такі кредитні зобов'язання, тому, з метою полегшення

ситуації для українців-позичальників на час війни та післявоєнного відновлення економіки президентом України підписано Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану» від 15.03.2022 № 2120-IX, який набрав чинності 17.03.2022 року, яким адаптовано кредитні та іпотечні відносини під реалії війни.

Так, Законом України від 15 березня 2022 року № 2120-IX «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану» (далі – Закон № 2120-IX) доповнено, серед іншого, розділ «Прикінцеві та перехідні положення» Цивільного кодексу України пунктом 18.

Водночас у Законі № 2120-IX прописано такі новації:

- у період дії в Україні воєнного, надзвичайного стану та у тридцятиденний строк після його припинення або скасування у разі прострочення позичальником виконання грошового зобов'язання за договором, відповідно до якого позичальнику було надано кредит (позику) банком або іншим кредитором (позикодавцем), позичальник звільняється від відповідальності, визначеної статтею 625 цього Кодексу, а також від обов'язку сплати на користь кредитодавця (позикодавця) неустойки (штрафу, пені) за таке прострочення;

- у період дії в Україні воєнного, надзвичайного стану та у тридцятиденний строк після його припинення або скасування позичальник звільняється від сплати неустойки (штрафу, пені) та інших платежів, які передбачені договором за прострочення сплати кредиту, а саме нараховані включно з 24 лютого 2022 року за прострочення виконання (невиконання, часткове виконання) за такими договорами, підлягають списанню кредитором (позикодавцем).

Підпунктом 8 Розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 2120-IX також доповнено пунктом 5-2 прикінцеві положення Закону України «Про іпотеку», який передбачає, що на період дії воєнного стану та у 30-денний строк після його припинення або скасування щодо нерухомого майна (нерухомості), що належить фізичним особам та перебуває в іпотеці за споживчими кредитами, зупиняється дія:

- статті 37 (у частині реалізації права іпотекодержателя на набуття права власності на предмет іпотеки),

- статті 38 (у частині реалізації права іпотекодержателя на продаж предмета іпотеки),

- статті 40 (у частині виселення мешканців із житлових будинків та приміщень, переданих в іпотеку, щодо яких є судові рішення про звернення стягнення на такі об'єкти),

- статей 41, 47 (у частині реалізації предмета іпотеки на електронних торгах) цього Закону.

Тобто в період дії воєнного стану та у тридцятиденний строк після його припинення неможливе виселення з іпотечного майна, продаж іпотечного майна та реалізація предмета іпотеки на електронних торгах.

Разом з тим, варто зазначити, що вищевказана зміна стосується виключно боржників фізичних осіб, а також розповсюджується на кредити, які були оформлені до 24 лютого 2022 року.

Резюмуючи вищевикладене, можна сказати, що мета змін у Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану» – насамперед є полегшення ситуації для українців-позичальників на час війни та післявоєнного відновлення економіки.

Список використаних джерел:

1. Про введення воєнного стану в Україні: Указ Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text> (дата звернення: 03.06.2022).
2. Про продовження строку дії воєнного стану в Україні: Указ Президента України від 18.04.2022 року № 259/2022 [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/259/2022#Text> (дата звернення: 03.06.2022).
3. Про продовження строку дії воєнного стану в Україні: Указ Президента України від 17.05.2022 року № 341/2022 [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/341/2022#n2> (дата звернення: 03.06.2022).
4. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану: Закон України від 15 березня 2022 року № 2120-IX [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2120-20#Text> (дата звернення: 03.06.2022).
5. Про іпотеку: Закон України від 05.06.2003 року № 898-IV [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-15> (дата звернення: 03.06.2022).
6. Цивільний кодекс України: Кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#n6091> (дата звернення: 03.06.2022).

Ключові слова: воєнний стан в Україні, іпотека, іпотечне майно, звільнення від відповідальності, виселення з іпотечного майна, продаж іпотечного майна, реалізація предмета іпотеки на електронних торгах.

Key words: martial law in Ukraine, mortgage, mortgage property, exemption from liability, eviction from the mortgage property, sale of the mortgage item at electronic auctions.